

Briselē, 2021. gada 14. decembrī
(OR. en)

15033/21

ELARG 97
COWEB 169

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Iepriekšējais dok. Nr.: 14862/21

K-jas dok. Nr.: COM(2021) 644 final

Temats: PAPLAŠINĀŠANĀS UN STABILIZĀCIJAS UN ASOCIĀCIJAS PROCESS
– Padomes secinājumi

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par paplašināšanos un stabilizācijas un asociācijas procesu, kurus Padome apstiprināja 2021. gada 14. decembrī.

**PADOMES SECINĀJUMI PAR PAPLAŠINĀŠANOS UN STABILIZĀCIJAS UN
ASOCIĀCIJAS PROCESU**

1. Padome pienācīgi ņem vērā Komisijas 2021. gada 19. oktobra paziņojumu par ES paplašināšanās politiku un ziņojumus par Melnkalni, Serbiju, Turciju, Ziemeļmaķedonijas Republiku, Albāniju, Bosniju un Hercegovinu un Kosovu *.
2. Covid-19 krīze joprojām atstāj smagas negatīvas sekas uz mūsu sabiedrībām un ekonomikām. Pandēmija ir uzsvērusi to, ka ir jābūt vienotiem un kopā jārisina kopīgi izaicinājumi, un priekšrocības, ko tas sniedz. Atgādinot jau sniegtā atbalsta vēl nepieredzēto mērogu un klāstu, ES joprojām ir apņēmusies turpināt šo sadarbību un koordināciju, arī vēl vairāk uzlabot piekļuvi vakcīnām, diagnostikas un ārstnieciskajiem līdzekļiem un nodrošināt labāku paredzamību un noturību attiecībā uz turpmākām krīzēm. Padome arī atzīst vērtīgo atbalstu, ko Rietumbalkāni ir snieguši savstarpēji un Eiropas Savienībai.
3. Padome atkārtoti apstiprina savu **apņemšanos attiecībā uz paplašināšanos**, kas joprojām ir svarīga Eiropas Savienības politika, saskaņā ar atjaunoto vienprātību par paplašināšanos, kas apstiprināta 2006. gada 14. un 15. decembra Eiropadomē un pēc tam pieņemtajos Padomes secinājumos. Tā joprojām ir stratēģisks ieguldījums mieram, demokrātijai, labklājībai, drošībai un stabilitātei Eiropā. Padome atkārtoti apstiprina, ka pieņemt ES pamatvērtības un Eiropas perspektīvu un apņemties tās ievērot ir stingra stratēģiska izvēle, kura ir būtiska visiem partneriem, kas vēlas pievienoties ES. Ņemot to vērā, Padome arvien vēl sagaida, ka partneri uzņemsies atbildību un pilnībā apņemsies izvirzīt par prioritāti demokrātiju, pamattiesības un pamatvērtības, un tiesiskumu, kas ir to iedzīvotāju interesēs. Šo apņemšanos ticamība ir atkarīga no tā, vai tiek jēgpilni īstenotas nepieciešamās reformas un panākti stabili rezultāti, kuru pamatā ir skaidra un konsekventa sabiedrības informēšana.

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovā neatkarības deklarāciju.

4. Atgādinot Saloniku darba kārtību un Sofijas, Zagrebas un Brdo deklarācijas, Padome atkārtoti apliecina ES viennozīmīgo atbalstu Rietumbalkānu Eiropas perspektīvai. ES vēl vairāk stiprinās un intensificēs savu iesaisti visos līmeņos, lai atbalstītu reģiona politisko, ekonomisko un sociālo pārveidi, tostarp, turpinot sniegt palīdzību, kuras pamatā ir reāls progress tiesiskuma un sociālekonomisko reformu jomā, kā arī tas, kā partneri ievēro ES vērtības, noteikumus un standartus. Šajā sakarā Padome gaida, ka tiks īstenots Ekonomikas un investīciju plāns Rietumbalkāniem, kā arī Zaļā programma Rietumbalkāniem. Nolūkā vēl vairāk atdzīvināt un uzlabot politisko dialogu ar šo reģionu Padome atzinīgi vērtē to, ka ES un Rietumbalkānu samiti tiek rīkoti kā regulāri pasākumi. Padome cer, ka pēc iespējas drīz pēc tam, kad Padome būs apstiprinājusi sarunu programmas, tiks sarīkotas pirmās starpvaldību konferences ar Ziemeļmaķedonijas Republiku un Albāniju. Turcija joprojām ir kandidātvalsts un svarīga partnere daudzās kopīgu interešu jomās.
5. Saskaņā ar iepriekšējiem Padomes secinājumiem un saistībā ar Kopenhāgenas politiskajiem kritērijiem un stabilizācijas un asociācijas procesu, kas joprojām ir kopīgais pamats attiecībām ar Rietumbalkāniem, Padome atkārtoti apstiprina, ka saskaņā ar 2006. gadā atjaunoto vienprātību par paplašināšanos ir vajadzīgi **taisnīgi un stingri nosacījumi un paša nopelnu princips**. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt to, ka ES var uzturēt un padziļināt pati savu attīstību, tostarp savu spēju integrēt jaunus dalībniekus. Pārskatītā paplašināšanās metodika ar vēl lielāku uzsvaru uz pamatreformām tiecas dot jaunu impulsu pievienošanās procesam, padarot to paredzamāku, ticamāku un dinamiskāku un pakļaujot to stingrākai politiskai vadībai, balstīt to uz objektīviem kritērijiem un stingriem pozitīviem un negatīviem nosacījumiem, kā arī atgriezeniskumu. Tā tiek integrēta jaunajās sarunu programmās un ir iekļauta esošajās programmās ar Melnkalni un Serbiju, un Padome to atzinīgi novērtē. Šajā sakarā Padome arī atgādina par iespējām paātrinātas integrācijas pasākumiem, kas būs atkarīgi no kandidātu turpmāka un pietiekama progresa attiecībā uz reformu prioritātēm.

6. Ņemot vērā to, kāds partneru vidū pašreiz ir vispārējais stāvoklis reformu centienos, par kuru ir ziņojusi Komisija, Padome uzsver, ka pastiprināta uzmanība tiem steidzami ir jāpievērš **pamatreformām**, lai pievērstos virknei arvien vēl pastāvošo strukturālo trūkumu tiesiskuma, pamattiesību, demokrātijas institūtu stiprināšanas un valsts pārvaldes reformu jomā, kā arī saistībā ar ekonomiskajiem kritērijiem. Joprojām būtiski šajās izšķirošajās jomās, jo īpaši nolūkā noteikt vispārējo pievienošanās sarunu tempu, ir stabili un noturīgi panākumi reformu īstenošanā un **konkrēti un reāli rezultāti**.
7. Padome atgādina, ka **tiesiskums** ir viena no pamatvērtībām, kas ir ES pamatā, izšķirošs demokrātiskas pārveides aspekts gan paplašināšanās procesa, gan stabilizācijas un asociācijas procesa centrā un galvenais kritērijs, pēc kura tiek vērtēts progress virzībā uz dalību Eiropas Savienībā. Tāpēc ir svarīgi, lai partneru progress šajā jomā būtu stabils, reāls un neatgriezenisks. Lai gan dažu partneru gūtie panākumi šajā izšķiroši svarīgajā jomā ir vērtējami atzinīgi, Padome ar bažām atzīmē, ka trūkumi, par kuriem ziņots, apstiprina, ka tas ir viens no galvenajiem izaicinājumiem. Ticama progressa trūkums daudzos gadījumos un dažos gadījumos pat regress bieži ir saistīts ar politiskās gribas trūkumu, trūkumiem tiesu iestāžu neatkarībā, institucionālo pretestību un plaši izplatīto korupciju un organizēto noziedzību – tās visas ir svarīgas problēmas, kurām jāpievēršas ļoti prioritārā kārtā.

Padome atzīmē, ka vairumā gadījumu progress ir bijis neliels un ka **pamattiesību** aizsardzības jomā pat bijusi stagnācija. Joprojām ir vajadzīgi ticami un patiesi pasākumi, lai novērstu daudzos trūkumus, par kuriem ziņots. Īpaši bažas rada trūkumi saistībā ar bērnu tiesībām un pie minoritātēm piederošu personu un neaizsargātās situācijās esošu personu, piemēram, romu, personu ar invaliditāti, lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu, un nacionālo minoritāšu tiesībām un nediskriminējošu attieksmi pret tām. Attiecībā uz dzimumu līdztiesību ir jānodrošina pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm un sieviešu un meiteņu pamattiesību pilnīga izmantošana. Turklāt ļoti satraucošs joprojām ir stāvoklis **vārda brīvības, mediju brīvības un plurālisma** jomā, proti, lielākajā daļā gadījumu progress ir neliels vai tā nav vispār, un vienā gadījumā pat turpinās nopietns regress. Lai aizsargātu šos būtiskos demokrātijas pīlārus, joprojām ir vajadzīgi steidzami pasākumi. Ir izlēmīgi jānovērš pret medijiem, žurnālistiem un citiem mediju jomas aktoriem vērstie draudi, iebiedēšana un uzbrukumi. Lai uzlabotu pārvaldību visos līmeņos, joprojām ir nepieciešams turpmāks progress **valsts pārvaldes reformas** jomā, jo īpaši attiecībā uz depolitizāciju, lielāku pārskatatbildību un profesionalitāti.

Pienācīga **demokrātijas institūtu darbība un neatkarība** – labi funkcionējošu demokrātiju būtisks elements un svarīgs nosacījums, lai iestātos ES, – joprojām ir steidzami risināms izaicinājums. Padome atzīmē, ka patiesas politiskās gribas trūkums joprojām ir galvenais iemesls tam, ka attiecībā uz ticamām un ilgtspējīgām reformām šajā jomā nav panākts būtisks progress vai pat noticis regress. Padome ar bažām atzīmē daudzos gadījumus, kad tiek traucēta vai grauta demokrātijas sistēmu vai institūtu pienācīga darbība. Joprojām ārkārtīgi svarīgi ir novērst trūkumus, par kuriem ziņots, un tam nepieciešamas reformas arī saistītās pamatjomās, kā arī iekļaujošs politiskais dialogs un tas, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām nodrošina spēcīgāku lomu un rīcības brīvību.

8. Attiecībā uz **ekonomiskajiem kritērijiem** Padome atzinīgi novērtē Komisijas analīzi un piekrīt tai. Padome uzsver, ka gan pamatreformu, gan strukturālo reformu īstenošana joprojām ir būtiska ekonomikas atveseļošanai un attīstībai, jo centieni apkarot korupciju, uzlabot tiesiskumu, uzlabot pārredzamību un stiprināt iestādes un sociālo dialogu nāktu par labu arī ekonomikai. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt pilnīgu visu investīciju pārredzamību, jo īpaši to, ar kurām ir saistītas publiskā iepirkuma procedūras. Lai atraisītu partneru ekonomisko potenciālu, būs arī jāturpina ekonomisko struktūru reformas, kas norādītas ekonomikas reformu programmās (ERP). Tāpēc ERP un kopīgi ar ES dalībvalstīm pieņemtajās politikas norādēs izklāstīto reformu īstenošana ir būtiska ne vien tam, lai uzlabotu konkurētspēju, veicinātu darbvietu radīšanu un sekmētu sociālo iekļaušanu, bet arī tam, lai nodrošinātu fiskālo ilgtspēju un ekonomisko kritēriju izpildi pievienošanās procesā un maksimāli palielinātu ES ievērojamas investīciju paketes potenciālo ietekmi. **Zaļajai programmai un ilgtspējīgai savienojamībai** ir būtiska nozīme ilgtspējīgā atveseļošanā, kā arī ekonomikas integrācijā reģionā un ar ES, no kuras ieguvēji būs gan uzņēmumi, gan plašāka sabiedrība. Padome mudina visus partnerus īstenot pasākumus, kas iekļauti kopīgajos secinājumos, kuri 2021. gada 12. jūlijā izdarīti dialogā par ekonomikas un finanšu jautājumiem starp ES un Rietumbalkāniem un Turciju, pamatojoties uz to ekonomikas reformu programmām. Padome atgādina, ka ES joprojām ir izteikti lielākā Rietumbalkānu un Turcijas tirdzniecības partnere gan attiecībā uz importu, gan eksportu.
9. Padome uzsver, ka ir izšķiroši svarīgi cīnīties pret **klimata pārmaiņām** saskaņā ar ES mērķiem klimata jomā, paātrināt saskaņošanu ar ES *acquis* un stiprināt īstenošanu pārejā uz klimatneitrālu, noturīgu, ilgtspējīgu, aprites un resursu ziņā efektīvu ekonomiku.

10. **Labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība** joprojām ir būtiski paplašināšanās procesa, kā arī stabilizācijas un asociācijas procesa elementi. Padome atzinīgi vērtē panākto progresu un atkārtoti norāda, cik svarīga ir iekļaujoša reģionālā sadarbība, jo īpaši **Kopējā Rietumbalkānu reģionālā tirgus** īstenošana, pamatojoties uz ES noteikumiem un standartiem, kam būs izšķiroša nozīme, lai pilnībā izmantotu reģiona potenciālu un Ekonomikas un investīciju plānu. Izlēmīgi centieni ir jāvelta tam, lai veicinātu **izlīgumu un reģionālo stabilitāti**, kā arī tam, lai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un iedibinātajiem principiem, tostarp Līgumu par pēctecības jautājumiem, rastu un īstenotu galīgus, iekļaujošus un saistošus risinājumus partneru divpusējiem strīdiem un jautājumiem, kuri sakņojas pagātnes mantojumā, un atlikušajām lietām par pazudušām personām, un ar kara noziegumiem saistītiem jautājumiem. Valsts iekšienē notikušo kara noziegumu lietas būtu jāizskata efektīvi un bez diskriminācijas, tostarp, izmantojot jēgpilnu reģionālo sadarbību un pilnīgu sadarbību ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu atlikušās jurisdikcijas mehānismu un ar specializētajām palātām un atbalstot to darbu. Padome uzsver, ka jebkuras puses veikta genocīda noliegšana, musinoša retorika vai kara noziedznieku slavināšana ir nepieļaujama. Ir jāizvairās no paziņojumiem un darbībām, kas negatīvi ietekmē labas kaimiņattiecības un mierīgu strīdu izšķiršanu. Ir godprātīgi jāīsteno esošie divpusējie nolīgumi, tostarp Prespas nolīgums starp Ziemeļmaķedonijas Republiku un Grieķiju un Līgums par draudzību, labām kaimiņattiecībām un sadarbību starp Ziemeļmaķedonijas Republiku un Bulgāriju.
11. Padome turpina uzsvērt, ka svarīgi ir vēl vairāk padziļināt sadarbību ārpolitikas jautājumos, un to, ka Savienība gaida labāku pieskaņošanos **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai**, jo īpaši jautājumos, kas skar būtiskas kopīgas intereses, piemēram, jautājumos par ierobežojošiem pasākumiem un hibrīddraudu novēršanu. Pievienošanās ES ir izvēle, un, lai to īstenotu, nepieciešams par saviem atzīst tos pašus principus, vērtības un mērķus, ko Savienība cenšas sekmēt savā kaimiņreģionā un plašākā reģionā, tostarp, panākot pilnīgu saskaņotību ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku un atturoties no darbībām, kas ir tai pretrunā.

12. Padome turpina uzsvērt **stratēģiskās komunikācijas** nozīmi, kā arī to, ka partneriem ir jāstiprina sava noturība pret ļaundabīgām hibrīddarbībām. Hibrīddraudu dēļ ir vajadzīga spēcīgāka sadarbība un ciešāks kopdarbs, tostarp kibernetikas, kritiskās infrastruktūras aizsardzības, stratēģiskās komunikācijas un dezinformācijas apkarošanas jomās. Padome aicina visus partnerus skaidri informēt par sava ceļa uz ES priekšrocībām un pienākumiem, kā arī par savu apņemšanos attiecībā uz ES vērtībām un saistītajām nepieciešamajām reformām. Izšķiroši svarīga joprojām ir arī ES un tās dalībvalstu pastāvīga iesaiste ar mērķi īstenot efektīvāku stratēģiskās komunikācijas politiku gan attiecībā uz partneriem, gan ES pilsoņiem.
13. Terorisms, radikalizācija un organizētā noziedzība turpina radīt nopietnus drošības apdraudējumus ES un visam reģionam. Saskaņā ar iepriekšējiem Eiropadomes un Padomes secinājumiem Padome atkārtoti apliecina, cik svarīgi ir turpināt un vēl vairāk stiprināt sadarbību **terorisma apkarošanas** jomā, jo īpaši attiecībā uz ārvalstu kaujiniekiem teroristiem un radikalizācijas novēršanu un apkarošanu. **Cīņā pret organizēto noziedzību** ir jāturpina centieni un jāpanāk stabili rezultāti. Atzinīgi vērtējot pozitīvos piemērus, par kuriem ziņots, Padome uzsver, ka visiem partneriem ir jārod efektīvi risinājumi, lai novērstu organizētās noziedzības iefiltrēšanos savā ekonomikā. Ir jāpieliek lielākas pūles, lai novērstu visu veidu radikalizāciju, tostarp reliģiska, etnonacionālistiska vai politiska rakstura radikalizāciju.
14. Attiecībā uz **migrāciju** Padome pauž atzinību Rietumbalkānu partneriem par to pastāvīgajiem centieniem un kopumā konstruktīvo sadarbību, kas ir devuši skaidrus rezultātus, un Turcijai par tās pastāvīgajiem nozīmīgajiem centieniem uzņemt gandrīz 4 miljonus bēgļu un risināt viņu vajadzības. Padome atkārtoti pauž, ka ir vajadzīga ES un Turcijas paziņojuma pilnīga un nediskriminējoša īstenošana un pastāvīgs atbalsts partneriem visā Rietumbalkānu maršrutā. Migrācijas problēmu risināšanas nolūkā partneriem ir jāveic turpmākas darbības saskaņā ar ES tiesību aktiem un starptautiskajām saistībām.

15. Padome atgādina pastāvīgo būtisko **ES finansiālo un tehnisko palīdzību**, ko tā ir sniegusi paplašināšanās procesam un stabilizācijas un asociācijas procesam, jo īpaši ar Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA*), pēc tam, kad 2021. gada septembrī tika pieņemta *IPA III* regula, kas paredz finansējumu 14,162 miljardu EUR apmērā.

PAPLAŠINĀŠANĀS

MELNKALNE

16. Padome atzinīgi vērtē vispārējo progresu, kas līdz šim panākts pievienošanās sarunās, proti, atvērtas ir visas 33 caurskatītās sadaļas un 3 sadaļas ir provizoriski slēgtas, kā arī vienošanos, kas panākta 13. starpvaldību konferencē 2021. gada jūnijā par pārskatītās paplašināšanās metodikas elementiem, kuri jāiekļauj esošajā sarunu programmā un jāpiemēro pievienošanās sarunās ar Melnkalni. Prioritāte turpmākam progresam pievienošanās sarunās un pirms virzības uz citu sadaļu provizorisku slēgšanu joprojām ir 23. un 24. sadaļā noteikto tiesiskuma jomas starposma kritēriju izpilde. Tikai tad, kad Melnkalne būs izpildījusi izklāstītos kritērijus, ES varēs noteikt tiesiskuma prasības par slēgšanas kritērijiem, kas Melnkalnei būs jāizpilda pirms šo sadaļu slēgšanas. Padome atkārtoti norāda, ka visai tiesiskuma sistēmai ir jānodrošina reāli rezultāti un spēcīgāki un ilgtspējīgi panākumi. Kā jau izklāstīts arī sarunu programmā, progress saistībā ar šīm sadaļām ir būtiski svarīgs, un tas turpinās noteikt vispārējo tempu pievienošanās sarunās. Padome sagaida, ka Melnkalne apņēmīgāk turpinās pievienošanās procesu. Padome par vissvarīgākajām un steidzamākajām reformām, kas Melnkalnei jāveic, uzskata turpmāk minētās.

17. Padome stingri mudina Melnkalni izrādīt apņēmīgu politisko gribu, pārvarēt polarizāciju un sasniegt reālus rezultātus, jo īpaši kritiski svarīgajās jomās, proti, **vārda un mediju brīvības un cīņas pret korupciju** jomās, un turpināt novērst esošos trūkumus organizētās noziedzības lietu izskatīšanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu izņemšanas un konfiscēšanas jomā. Padome atgādina, ka ir jāpievēršas tiesu iestāžu svarīgāko reformu īstenošanai, kura stagnē, tostarp tam, ka svarīgās neatkarīgās institūcijās un tiesu varas iestādēs joprojām nav ieceltas svarīgas amatpersonas. Padome arī atkārtoti aicina Melnkalni garantēt drošu vidi, kas veicina vārda brīvību un mediju neatkarību, tostarp, pastiprinot centienus īpaši prioritārā kārtā izmeklēt un atrisināt pret žurnālistiem vērstu uzbrukumu gadījumus un efektīvi vēršoties pret dezinformāciju un aizskaršanu tiešsaistē, un naida runu. Izšķiroši svarīgi ir nodrošināt sabiedrisko raidorganizāciju neatkarību un izveidot efektīvu pašregulācijas mehānismu, kas ietvertu visas mediju struktūras. Padome uzsver, ka tā no visām attiecīgajām iestādēm un visiem aktoriem visos šajos centienos sagaida stingru politisku apņemšanos un patiesu iesaisti.

Turklāt Padome mudina Melnkalni **stiprināt iestāžu, jo īpaši tiesu iestāžu, neatkarību** un izrādīt stingru politisko gribu turpināt darbu pie **valsts pārvaldes reformas** un stiprināt administratīvās spējas. Šajā sakarā Padome atzīmē, ka Melnkalnei ir jānodrošina uz nopelniem balstīta pieņemšana darbā un jāuztur ar ES saistītas speciālās zināšanas savā pārvaldē, lai atbalstītu pievienošanās procesu un sarunas un lai piemērotu ES *acquis*.

18. Padome uzsver, ka **vēlēšanu reforma** joprojām ir vitāli svarīga, lai stiprinātu uzticēšanos vēlēšanām, un mudina visas puses izrādīt atbildību un iesaistīties jēgpilnā un iekļaujošā **politiskā dialogā parlamentā**, lai izvairītos no turpmākas politiskās vides polarizācijas.

19. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome atzīmē, ka ekonomiku smagi skāra Covid-19 pandēmija. Tomēr valdībai ir izdevies turpināt īstenot dažas no paredzētajām reformām un mazināt finanšu riskus, savukārt finanšu sektors saglabājās stabils. Padome mudina Melnkalni pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, tostarp, samazinot budžeta deficītu un valsts parāda attiecību pret iekšzemes kopproduktu, kad atveseļošanās būs nostiprinājusies, stiprinot fiskālo pārvaldību un pārredzamību un īstenojot strukturālās reformas.
20. Padome augstu vērtē Melnkalnes pastāvīgo konstruktīvo apņēmību attiecībā uz turpmāku **reģionālās sadarbības attīstīšanu un labu kaimiņattiecību veicināšanu**.
21. Padome turpina paust īpašu atzinību Melnkalnei par tās konsekvento sadarbību ārpolitikas jautājumos un jo īpaši par to, ka tā turpina pilnībā pieskaņoties **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai**. Tā arī atzinīgi novērtē Melnkalnes pastāvīgo aktīvo līdzdalību ES misijās un operācijās saskaņā **kopējo drošības un aizsardzības politiku**.

SERBIJA

22. Padome atzinīgi vērtē **vispārējo progresu**, kas līdz šim panākts pievienošanās sarunās, proti, atvērtas ir 22 no 35 sarunu sadaļām un 2 sadaļas ir provizoriski slēgtas, kā arī vienošanos, kas panākta 12. starpvaldību konferencē 2021. gada jūnijā par pārskatītās paplašināšanās metodikas elementiem, kuri jāiekļauj esošajā sarunu programmā un jāpiemēro pievienošanās sarunās ar Serbiju. Padome turpina uzsvērt, ka progress attiecībā uz tiesiskuma un pamattiesību sadaļām, kā arī attiecībā uz Serbijas un Kosovas attiecību normalizāciju, kā izklāstīts sarunu programmā, joprojām ir būtiski svarīgs un noteiks vispārējo tempu pievienošanās sarunās.
23. Ņemot vērā, ka Serbijas valdība integrāciju Eiropas Savienībā turpināja deklarēt kā stratēģisku mērķi, Padome aicina Serbijas iestādes izrādīt stingru apņēmību attiecībā uz **ES vērtībām** un veicināt tās, kā arī uz šo mērķi likt lielāku uzsvāru un proaktīvi pozitīvi un nepārprotami informēt par ES, kura ir Serbijas galvenā politiskā un ekonomiskā partnere.

24. Padome atzīmē, ka dažās tiesiskuma jomās Serbija ir panākusi progresu, taču kopumā progress ir neliels un ir ilgstoša kavēšanās vairākās citās jomās. Padome mudina Serbiju turpināt izrādīt politisko gribu vēl vairāk paātrināt reformas un panākt konkrētus un reālus rezultātus **pamatjomās**. Padome par vissvarīgākajām un steidzamākajām reformām, kas Serbijai jāveic, uzskata turpmāk minētās.

Serbijai būtu jākoncentrējas uz starpposma kritēriju izpildi attiecībā uz 23. un 24. sadaļu, tostarp, īstenojot pārskatītos rīcības plānus attiecībā uz šīm sadaļām. Joprojām īpaša uzmanība ir jāpievērš **tiesu varas** neatkarībai un vispārējai efektivitātei un efektīvai reformu īstenošanai. Padome atzinīgi novērtē līdz šim panākto progresu attiecībā uz konstitucionālo reformu un aicina Serbiju to pabeigt pašreizējā sasaukuma laikā un saskaņā ar Eiropas standartiem un Venēcijas komisijas ieteikumiem. Serbijai jāgūst reāli rezultāti un jāpārliecinoši panākumi attiecībā uz efektīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un galīgo notiesāšanu, noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju, jo īpaši attiecībā uz **smagas un organizētas noziedzības lietām, tostarp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju**. Serbijai ir jāpastiprina centieni **korupcijas** apkarošanā, tostarp augsta līmeņa lietās.

Padome atzīmē, ka ir pieņemta mediju stratēģija un saistītais rīcības plāns, un aicina Serbiju tos prioritārā kārtā efektīvi īstenot, ievērojot mediju stratēģijas mērķu burtu un garu. Tajā pašā laikā Padome pauž nopietnas bažas par nelielo progresu, kas panākts kopējās vides uzlabošanā attiecībā uz **vārda brīvību**. Padome atkārtoti aicina Serbiju steidzamā kārtā garantēt drošu vidi, kas veicina netraucētu vārda brīvības izmantošanu un mediju neatkarību, tostarp, pastiprinot centienus izmeklēt pret žurnālistiem vērstu draudu, iebiedēšanas un uzbrukumu gadījumus.

Serbijai ir jāturpina īpašu uzmanību pievērst pilnīgai **pamattiesību** ievērošanai, tostarp visneaizsargātāko grupu aizsardzībai, kā arī nediskriminējošai attieksmei pret nacionālajām minoritātēm visā Serbijā, jo īpaši tādās jomās kā izglītība, minoritāšu valodu lietojums, piekļuve medijiem un reliģiskām ceremonijām minoritāšu valodās, un aktīvi īstenojot izmeklēšanu un notiesāšanu saistībā ar naida motivētiem noziegumiem.

Padome uzsver, ka ir jānodrošina **demokrātijas institūtu** pienācīga darbība, un uzsver, ka vēlēšanu reforma joprojām ir vitāli svarīga, lai stiprinātu uzticēšanos vēlēšanām. Tā atzīmē, ka Serbija ir sākusi ņemt vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (EDSO/ODIHR) jau sen sniegtos ieteikumus. Pirms 2022. gadā izsludinātajām vēlēšanām ir izšķirīgi svarīgi, lai visi šie galvenie ieteikumi tiktu īstenoti iekļaujošā un pārredzamā veidā un būtu balstīti uz plašāku politisku konsensu. Ir svarīgi, lai tiktu īstenoti arī tie pasākumi, kas noteikti Eiropas Parlamenta vadītajā partiju dialogā. Joprojām ir faktiski jāizveido **pilsoniskās sabiedrības** attīstībai un finansēšanai labvēlīga vide.

Padome turpina uzsvērt, cik svarīga ir **kara noziegumu** izskatīšana valsts iekšienē, atrisinot atlikušās pazudušu personu lietas, un pilnīga sadarbība ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu atlikušās jurisdikcijas mehānismu, tostarp steidzami pilnībā pieņemot un īstenojot tā nolēmumus un lēmumus. Nevajadzētu būt nekādam atbalstam un publiskai telpai nedz notiesātiem kara noziedzniekiem, nedz viņu noziegumu glorificēšanai vai noliegšanai.

25. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome pozitīvi atzīmē nepārtraukto progresu, kas panākts funkcionējošas tirgus ekonomikas izveidē, un to, ka Covid-19 krīzes ietekmē *inter alia* mazināja spēcīga dinamika laikposmā pirms krīzes un apjomīgi un laikus veikti fiskālie un monetārā atbalsta pasākumi. Padome mudina Serbiju pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, un turpināt valsts pārvaldes un valstij piederošu uzņēmumu strukturālās reformas. Ir svarīgi nodrošināt pilnīgu atbilstību ES *acquis* publiskā iepirkuma jomā. Padome atzinīgi vērtē Serbijas centienus izpildīt sarunu sākšanas kritērijus 3. kopā (Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme) un turpinās to izvērtēšanu.
26. Padome atkārtoti norāda, ka Serbijai ir jāpilda saistības un jāpastiprina centieni pakāpeniski pieskaņoties **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai** saskaņā ar sarunu programmu un prioritārā kārtā ilgtspējīgā un uzskatāmā veidā jāturpina uzlabot savus pašreizējos rādītājus.

27. Padome atzinīgi vērtē Serbijas pastāvīgo aktīvo dalību un svarīgo ieguldījumu ES misijās un operācijās saskaņā ar **kopējo drošības un aizsardzības politiku**.
28. Padome atkārtoti pauž, ka Serbijai ir jāpilda apņemšanās pieskaņoties **ES kopējai vīzu politikai**.
29. Attiecībā uz ES veicināto **dialogu** Padome atzinīgi vērtē dialoga turpināšanu 2021. gada jūnijā un pauž atzinību Augstajam pārstāvim un ES īpašajam pārstāvim Belgradas un Prištinas dialogam un citiem Rietumbalkānu reģionālajiem jautājumiem par viņu apņemību saistībā ar ES veicināto dialogu. Padome sagaida, ka Serbija godprātīgi un kompromisa garā iesaistīsies ES veicinātajā dialogā, lai panāktu visaptverošu juridiski saistošu nolīgumu ar Kosovu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un ES *acquis*. Šim nolīgumam būtu jāpievēršas visiem neatrisinātajiem jautājumiem un jāveicina reģionālā stabilitāte. Ir izšķiroši svarīgi, lai Serbija un Kosova varētu turpināt katra savu izraudzīto virzību uz Eiropu. Padome atkārtoti pauž lielas cerības, ka visas iepriekšējās vienošanās tiks ievērotas un bez kavēšanās īstenotas. Abām pusēm būtu arī jāizvairās no darbībām, kas grauj stabilitāti, un retorikas, kas neveicina dialogu.
30. Padome atzinīgi vērtē Serbijas apņemšanos aktīvi veicināt **reģionālo sadarbību** un mudina Serbiju turpināt centienus stiprināt **labas kaimiņattiecības** un veicināt stabilitāti un izlīgumu.

TURCIJA

31. Padome atgādina, ka Eiropadome 2021. gada 24. un 25. jūnijā atzīmēja, ka Eiropas Savienība ir stratēģiski ieinteresēta, lai Vidusjūras austrumdaļā būtu stabila un droša vide un lai ar Turciju izveidotos sadarbībā balstītas un savstarpēji izdevīgas attiecības. Eiropadome pauda gandarījumu par deeskalāciju Vidusjūras austrumdaļā, uzsverot, ka tā būtu jā saglabā, un atkārtoti apliecināja ES gatavību pakāpeniskā, samērīgā un atsaucamā veidā sadarboties ar Turciju vairākās kopīgu interešu jomās, ja tiks ievēroti izvirzītie nosacījumi, ko Eiropadomes locekļi izklāstīja 2021. gada 25. martā un kas izklāstīti iepriekšējos Eiropadomes secinājumos.
32. Paturot prātā šos, kā arī iepriekšējos Eiropadomes secinājumus, Padome joprojām ir apņēmības pilna uzturēt atklātu un patiesu dialogu, risināt kopīgus izaicinājumus un sadarboties tādās būtiskās kopīgu interešu jomās kā migrācija, sabiedrības veselības, klimata, terorisma apkarošana un reģionālos jautājumos. Padome ņem vērā to, ka nesen tika atsākti augsta līmeņa dialogi starp ES un Turciju par vairākiem no šiem jautājumiem, kā arī to, ka Turcija ir ratificējusi Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām.
33. Padome atzinīgi vērtē Turcijas pastāvīgos nozīmīgos centienus uzņemt gandrīz 4 miljonus bēgļu un risināt viņu vajadzības. Tiks savlaicīgi nodrošināta pastāvīga ES palīdzība bēgļiem un uzņēmējkopienām. **ES un Turcijas** paziņojums turpina dot rezultātus. Padome atgādina, ka Eiropadome 2021. gada 21. un 22. oktobrī aicināja Turciju nodrošināt, lai ES un Turcijas 2016. gada paziņojums tiktu pilnībā un nediskriminējoši īstenots, tostarp attiecībā uz Kipras Republiku. Prioritātes joprojām ir efektīva robežu pārvaldība, kā arī atgriešanas atsākšana. Joprojām būtiska nozīme ir ES un Turcijas atpakaļuzņemšanas nolīguma pilnīgai un efektīvai īstenošanai un sadarbībai tieslietu un iekšlietu jomā ar visām ES dalībvalstīm.

34. Padome atkārtoti pauž nopietnas bažas par turpmāko un satraucošo regresu demokrātijas, tiesiskuma, pamattiesību, tostarp vārda brīvības, jomā un tiesu iestāžu neatkarības sistēmisko trūkumu. Vairāki ierobežojoši pasākumi, kas veikti ārkārtas stāvokļa laikā, ir integrēti tiesību aktos, un tiem ir ļoti negatīva ietekme uz Turcijas iedzīvotājiem. Pilsoniskā sabiedrība un tās organizācijas darbojas pastāvīga spiediena apstākļos arvien sarežģītākā vidē. Nevar attaisnot ne sistēmisku tiesu iestāžu neatkarības trūkumu un nepamatotu spiedienu uz to darbību, nedz arī pašreizējos ierobežojumus, aizturēšanu, ieslodzījumus un citus pasākumus, kas vērsti pret žurnālistiem, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, politisko partiju biedriem, tostarp parlamentāriešiem, juristiem, cilvēktiesību aizstāvjiem, sociālo plašsaziņas līdzekļu lietotājiem un citām personām, kuras izmanto savas pamattiesības un brīvības. Padome uzsver, cik svarīgi ir ievērot vēlēšanu procesa likumību un integritāti, jo īpaši ņemot vērā daudzos demokrātiski ievēlētu pašvaldību mēru arestus, atlaišanu un aizstāšanu un vēšanos pret opozīcijas partijām un to biedriem. Padome atkārtoti pauž nopietnas bažas par ziņoto ilgstošo negatīvo attīstību šajās jomās, atgādina par starptautiskajiem standartiem un saistībām, ko Turcija ir parakstījusi un apņēmusies pildīt, un aicina Turciju steidzami negatīvās tendences pavērst pretējā virzienā un efektīvi novērst daudzos nopietnos trūkumus, uz kuriem ir norādīts Komisijas ziņojumā. Turcijai būtu arī jāpastiprina sadarbība ar Eiropas Padomi un tās attiecīgajām struktūrām un iestādēm, jāpievēršas to galvenajiem ieteikumiem, pilnībā jāīsteno Eiropas Cilvēktiesību konvencija un citi starptautiskie cilvēktiesību instrumenti, kuros Turcija ir līgumslēdzēja puse, kā arī jāizpilda visi Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumi saskaņā ar ECTK 46. pantu.
35. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome atzīmē, ka joprojām pastāv nopietnas bažas par valsts tirgus ekonomikas darbību. Institucionālās un politikas koordinācijas nepilnības mazināja iestāžu darbību ticamību un efektivitāti, un ievērojami palielinājās nelīdzsvarotība, kas izraisīja finanšu tirgus nestabilitāti, ļoti negatīvu ietekmi uz darba tirgu un lielāku nabadzību. Padome mudina Turciju pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas **ekonomikas un finanšu dialoga kopīgajos secinājumos**. Īpaši svarīga ir regulatīvo iestāžu, piemēram, Centrālās bankas, neatkarība.

Padome arī atgādina, ka Turcijai ir jārisina pienākumi attiecībā uz **ES un Turcijas muitas savienības** īstenošanu, nodrošinot tās efektīvu piemērošanu visās dalībvalstīs. Padome pauž nožēlu par to, ka Turcija pastāvīgi atkāpjas no saviem pienākumiem saskaņā ar ES un Turcijas muitas savienību, un atgādina, ka nekavējoties būtu jālikvidē tirdzniecības šķēršļi vai līdzvērtīgi šķēršļi, kas tai neatbilst.

36. Padome atkārtoti aicina Turciju pakāpeniski pieskaņoties **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai** un prioritārā kārtā mainīt arvien negatīvāko tendenci un atgādina par savu nostāju attiecībā uz dalībvalstu pievienošanos starptautiskām organizācijām. Padome ar bažām atzīmē, ka aizvien vairāk Turcijas ārpolitika saduras ar ES prioritātēm saskaņā ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku, tostarp attiecībā uz Lībiju un operāciju *IRINI*. Tā kā ES un Turcija abas ir ieinteresētas, lai reģionā valdītu miers un stabilitāte, Padome sagaida, ka Turcija un visi dalībnieki sniegs pozitīvu ieguldījumu reģionālo krīžu noregulēšanā.
37. Padome joprojām sagaida, ka Turcija nepārprotami apņemsies uzturēt **labas kaimiņattiecības**, starptautiskus nolīgumus un strīdu atrisināšanu mierīgā ceļā, vajadzības gadījumā vērstoties Starptautiskajā Tiesā.

Padome, kā norādīts 2006. gada 11. decembra, 2018. gada 26. jūnija un 2019. gada 18. jūnija secinājumos, kurus pēc tam apstiprināja Eiropadome, kā arī 2005. gada 21. septembra deklarācijā, aicina Turciju pildīt savas saistības saskaņā ar sarunu programmu, tostarp pilnībā un bez diskriminācijas īstenot asociācijas nolīguma papildprotokolu attiecībā uz visām dalībvalstīm. Padome vēlreiz atkārtoti, ka visu dalībvalstu atzīšana ir būtiska. Turcijai ir jāpārtrauc jebkāda draudēšana un darbības, kas kaitē labām kaimiņattiecībām, jānormalizē attiecības ar Kipras Republiku un jārespektē visu ES dalībvalstu suverenitāte to teritoriālajos ūdeņos un gaisa telpā, kā arī visas to suverēnās tiesības, tostarp tiesības izpētīt un izmantot dabas resursus saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju (*UNCLOS*).

38. ES joprojām ir apņēmbas pilna panākt visaptverošu **Kipras problēmas** risinājumu. Tā atgādina, ka šajā sakarā joprojām ir būtiski, lai Turcija uzņemtos saistības un veicinātu miermīlīgu noregulējumu, tostarp tā ārējos aspektus, ANO sistēmā, pamatojoties uz divu kopienu, divu zonu federāciju ar politisku vienlīdzību, saskaņā ar visām attiecīgajām ANO DP rezolūcijām un atbilstīgi principiem, kas ir ES pamatā, un *acquis*. Padome pauž nožēlu par to, ka neformālā sanāksme, kas 2021. gada aprīlī notika Apvienoto Nāciju Organizācijas aizgādībā Ženēvā, nepavēra ceļu oficiālu sarunu atsākšanai. Eiropas Savienība turpinās aktīvi atbalstīt šo procesu.

Padome nosoda Turcijas vienpusējās darbības attiecībā uz Varošu, kuras ir pretrunā ANO Drošības padomes rezolūcijām, un atgādina, cik svarīgs ir Varošas statuss un ka ir pilnībā jāievēro ANO Drošības padomes rezolūcijas, jo īpaši Rezolūcijas 550, 789 un 1251, kā uzsvērts Eiropadomes 2021. gada 24. jūnija sanāksmē. Padome aicina nekavējoties atcelt šīs darbības un visus pasākumus, kas Varošā veikti kopš 2020. gada oktobra.

39. Padome ar nožēlu atzīmē, ka Turcija turpina attālināties no Eiropas Savienības, un atgādina par savu iepriekšējo secinājumu, kurā norādīts, ka tādēļ Turcijas pievienošanās sarunas ir faktiski apstājušās un nevar apsvērt iespēju atvērt vai slēgt citas sadaļas.

STABILIZĀCIJAS UN ASOCIĀCIJAS PROCESS

ZIEMEĻMAĶEDONIJAS REPUBLIKA

40. Padome pauž gandarījumu par Ziemeļmaķedonijas Republikas pastāvīgo apņēmbu virzīt uz priekšu ES reformu programmu, kas pavēra iespēju 2020. gada martā pieņemt lēmumu sākt pievienošanās sarunas. Padome cer, ka pēc iespējas drīz pēc tam, kad Padome būs apstiprinājusi sarunu programmu, tiks sarīkota pirmā starpvaldību konference ar Ziemeļmaķedonijas Republiku.

41. Padome ņem vērā, ka saskaņā ar EDSO/*ODIHR* sniegto informāciju vietējās **vēlēšanas** 2021. gada 17. un 31. oktobrī bija balstītas uz konkurenci un tika ievērotas pamatbrīvības. Tomēr daudzi trūkumi tiesiskajā regulējumā liecina par nepieciešamību visaptveroši pārskatīt vēlēšanu tiesību aktus. Padome uzsver, ka ir svarīgi, lai iestādes turpinātu savlaicīgi un iekļaujošā veidā pievērsties atlikušajiem EDSO/*ODIHR* un Venēcijas komisijas ieteikumiem.
42. Padome pauž gandarījumu par panākumiem **tiesiskuma** jomā, tostarp cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību, kā arī par valdības apņemšanos uzturēt un paātrināt ar ES saistītu reformu īstenošanu. Šo strukturālo reformu ilgspēja ir ilgtermiņa process, kam nepieciešama pastāvīga gan valdības, gan opozīcijas iesaistīšanās. Padome mudina visas puses turpināt pastiprināt pašreizējo reformu dinamiku un uzlabot konstruktīvu dialogu.
43. **Tiesu iestāžu** jomā Padome atzinīgi vērtē to, ka ir gūti zināmi panākumi tiesu iestāžu reformas stratēģijas īstenošanā, tādējādi turpinot ņemt vērā ieteikumus, kurus sniegusi Venēcijas komisija un Augsta līmeņa ekspertu grupa sistēmiskajos tiesiskuma jautājumos. Padome uzsver, ka galvenā uzmanība jāpievērš tam, lai turpinātu īstenot esošās stratēģijas un tiesību aktus un izmantotu jau esošos instrumentus saskaņā ar ES standartiem. Ņemot vērā līdz šim gūtos panākumus, ir jānodrošina tiesu sistēmas neatkarība, profesionālisms un objektivitāte. Padome ņem vērā centienus turpināt cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību, tostarp augsta līmeņa lietās. Padome uzsver vajadzību nodrošināt to, ka sistemātiski tiek īstenots atjauninātais tiesu iestāžu reformas stratēģijas rīcības plāns, kā arī cilvēkresursu stratēģijas tiesu iestāžu un prokuratūras jomā. Padome uzsver, cik svarīgi ir, lai attiecīgās iestādes pildītu ieteikumus, ko sniegusi Valsts korupcijas novēršanas komisija, kura ir bijusi īpaši proaktīva korupcijas novēršanā. Padome aicina Ziemeļmaķedonijas Republiku turpināt centienus, lai vēl vairāk stiprinātu vārda brīvību un žurnālistu drošību.

44. Padome atzīmē, ka **valsts pārvaldes** jomā ir gūti zināmi panākumi. Joprojām ir svarīgi nodrošināt pārredzamības un uz nopelniem balstītas objektīvas pārstāvības principu ievērošanu, tostarp, uzlabojot un īstenojot tiesisko regulējumu.
45. Valsts sadarbībā ar NATO un stratēģiskajiem partneriem ir īstenojusi visaptverošu izlūkošanas un drošības dienestu reformu. Padome uzsver, ka ir jāstiprina izlūkošanas dienestu parlamentārās uzraudzības spējas.
46. Padome atzinīgi vērtē to, ka Ziemeļmaķedonijas Republika joprojām aktīvi un konstruktīvi iesaistās jaukto **migrācijas** plūsmu pārvaldībā, efektīvi sadarbojoties ar kaimiņvalstīm un ES dalībvalstīm.
47. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome mudina Ziemeļmaķedonijas Republiku turpināt centienus, lai izpildītu ES iekšējā tirgus prasības un izturētu konkurences spiedienu un tirgus spēkus Savienībā. Tā arī mudina Ziemeļmaķedonijas Republiku pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, īstenojot efektīvas un labi koordinētas strukturālās reformas.
48. Padome atzinīgi vērtē to, ka tautas skaitīšana tika pabeigta 2021. gada 30. septembrī, un atzīmē, ka rezultātus ir paredzēts publicēt tuvākajos mēnešos.
49. **Labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība** joprojām ir būtiski paplašināšanās procesa, kā arī stabilizācijas un asociācijas procesa elementi. Atgādinot Padomes 2020. gada marta secinājumu 2. punktu, Padome atgādina, cik svarīgi ir sasniegt jūtamus rezultātus un godprātīgi īstenot divpusējus nolīgumus, tostarp Prespas nolīgumu ar Grieķiju un Līgumu par labām kaimiņattiecībām ar Bulgāriju.

50. Padome pauž gandarījumu arī par to, ka ir ievērojami palielinājusies saskaņošana ar **ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku**, parādot pozitīvu tendenci un atspoguļojot valsts izvēli attiecībā uz stratēģisko orientāciju. Padome mudina valsti turpināt uzlabot saskaņotību ar KĀDP. Tā arī pauž gandarījumu par Ziemeļmaķedonijas Republikas pastāvīgo aktīvo dalību ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās.

ALBĀNIJA

51. Padome pauž gandarījumu par Albānijas pastāvīgo apņēmību virzīt uz priekšu ES reformu programmu, kas pavēra iespēju 2020. gada martā pieņemt lēmumu sākt pievienošanās sarunas ar ES. Padome cer, ka pēc iespējas drīz pēc tam, kad Padome būs apstiprinājusi sarunu programmu, tiks sarīkota pirmā starpvaldību konference ar Albāniju.
52. Padome pieņem zināšanai, ka 2021. gada aprīļa parlamenta vēlēšanas kopumā bija labi organizētas, un atgādina, ka šīs vēlēšanas notika, pamatojoties uz jauno vēlēšanu sistēmu pēc plašas reformas saskaņā ar EDSO/*ODIHR* ieteikumiem. Padome arī mudina turpināt īstenot vēl neizpildītos EDSO/*ODIHR* ieteikumus. Padome uzsver, ka valstī joprojām izšķirīgi svarīgs ir iekļaujošs un konstruktīvs politiskais dialogs, un šajā sakarā Padome pauž gandarījumu par opozīcijas atgriešanos parlamentā.

Padome pauž gandarījumu par Albānijas labajiem panākumiem **tiesiskuma** jomā, konkrēti, īstenojot visaptverošu tieslietu reformu, kas ir stabili pavirzījusies uz priekšu, un stiprinot cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību. Jaunizveidotās specializētās struktūras cīņai pret organizēto noziedzību un korupciju jau ir devušas pirmos pozitīvos rezultātus. Jāturpina centieni panākt stabilus rezultātus, tostarp augsta līmeņa korupcijas un organizētās noziedzības jomā, izmantojot proaktīvu izmeklēšanu un galīgos spriedumus, kā arī turpinot īstenot rīcības plānu, lai pildītu Finanšu darījumu darba grupas ieteikumus, kā arī ir jāturpinās labai sadarbībai ar attiecīgajām dalībvalstu iestādēm.

Padome atzinīgi vērtē to, ka pārbaudes process ir stabili progresējis un devis reālus rezultātus, un mudina Albānijas iestādes pielikt visas pūles, lai procesu varētu sekmīgi pabeigt. Padome pauž gandarījumu par to, ka Augstā tiesa ir atsākusi darbību pēc tam, kad tā ir atguvusi pietiekamu kvorumu, lai panāktu progresu lietu izskatīšanā, bet būtu jāturpina iecelšana amatā, lai aizpildītu visas atlikušās vakances. Padome arī pauž gandarījumu par to, ka Konstitucionālā tiesa ar papildu iecelšanu amatā ir atguvusi pilnu funkcionalitāti.

Attiecībā uz pamattiesībām Padome ar gandarījumu ņem vērā pašreizējos centienus īstenot visaptverošu zemes nozares reformu un konsolidēt īpašumtiesības un aicina iestādes turpināt šādus centienus pārredzamā veidā, rīkojot apspriedes ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp, risinot dokumentu viltošanas gadījumus un strauji virzot reģistrācijas un kompensācijas procesu. Padome pauž gandarījumu par tautas skaitīšanas likuma pieņemšanu un cer, ka tā tiks sekmīgi veikta, nodrošinot pilnīgu pārredzamību un saskaņā ar starptautiskajiem standartiem. Padome arī atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemti sekundārie tiesību akti, kas saistīti ar 2017. gada pamatlikumu par nacionālo minoritāšu aizsardzību, un mudina Albāniju ātri pieņemt un īstenot atlikušos noteikumus saskaņā ar Eiropas standartiem un iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas.

Turklāt Padome aicina Albāniju atsākt centienus panākt reālu progresu vārda brīvības un žurnālistu drošības jomā. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, ka grozījumi plašsaziņas līdzekļu likumā ir saskaņā ar Venēcijas komisijas ieteikumiem un starptautiskajiem standartiem, ja parlaments turpinās izskatīt šo likumu. Padome arī atzinīgi vērtē reālo progresu, kas gūts valsts pārvaldes reformā, un mudina Albāniju apņēmīgi turpināt savus centienus šajā jomā. Ir jāuzlabo koordinācija **valsts pārvaldē**, jo īpaši, lai integrētu politikas plānošanas un budžeta plānošanas procesus un ES integrācijas jautājumu sakarā. Jaunu aģentūru izveidei ir jābūt iekļaujošam progresam, iesaistot pilsoniskās sabiedrības organizācijas, un tai jāveicina kontrole un līdzsvars, kā arī efektivitāte.

53. Attiecībā uz **migrāciju** Albānija ir pirmā valsts Rietumbalkānos, kurā stājās spēkā Eiropas Robežu un krasta apsardzes statusa nolīgums. Pirmā kopīgā operācija ārpus ES ar *Frontex* ir izrādījusies veiksmīga. Ir ievērojami samazinājies to nepamatotu patvēruma pieteikumu kopējais skaits, kurus Albānijas valstspiederīgie iesnieguši ES, taču tas ir cieši jāuzrauga, un tam ir vajadzīgi pastāvīgi un neatlaidīgi Albānijas iestāžu centieni.
54. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome ņem vērā, ka pirms 2019. gada novembra zemestrīces un 2020. gada ārējā satricinājuma, ko izraisīja Covid-19 pandēmija, bezdarbs turpināja samazināties līdz rekordzēmam līmenim, palielinājās eksports un valsts parāda attiecība pret IKP turpināja samazināties, lai gan saglabājas augstā līmenī. Padome mudina Albāniju pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, šim nolūkam pakāpeniski samazinot valsts parāda attiecību pret iekšzemes kopproduktu, uzlabojot fiskālo pārvaldību un pārredzamību, kā arī īstenojot efektīvas un labi koordinētas strukturālās reformas.
55. Padome atzinīgi vērtē Albānijas pastāvīgo konstruktīvo iesaisti **reģionālajā sadarbībā**. Padome arī pauž gandarījumu par to, ka Albānija turpināja dialogu ar mērķi nodrošināt **labas kaimiņattiecības**, kas joprojām ir būtiskas.
56. Padome ļoti uzteic Albānijas pastāvīgo sadarbību un pilnīgu pieskaņošanos **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai**, kā arī to, ka šāda gaita ir bijusi konsekventa. Tā arī atzinīgi novērtē Albānijas pastāvīgo aktīvo līdzdalību ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās.

BOSNIJA UN HERCEGOVINA

57. Padome pauž dziļu nožēlu par ieilgušo politisko krīzi valstī, kas 2021. gadā ir aizkavējusi turpmāku progresu reformu jomā, un nosoda valsts iestāžu bloķēšanu. Padome mudina visus politiskos līderus atturēties no provokatīvas un šķeltnieciskas retorikas un rīcības, tostarp valsts suverenitātes, vienotības un teritoriālās integritātes apšaubīšanas.

Retorika un iniciatīvas, kuru mērķis ir atcelt reformas un aiziet no valsts iestādēm, ir nepieņemamas un apdraud valsts pieskaņošanos ES *acquis* un politisko apņemšanos integrēties ES. Visiem politiskajiem līderiem prioritārā kārtā jāiesaistās dialogā, lai pārvarētu strupceļu.

Padome atzīmē ļoti nelielo progresu reformu īstenošanā un ņem vērā spertos soļus, tostarp vietējās vēlēšanas Mostarā 2020. gada decembrī – pirmo reizi kopš 2008. gada – un Stabilizācijas un asociācijas parlamentāro komiteju, kā arī to, ka visi valdības līmeņi ir pieņēmuši Valsts pārvaldes reformas rīcības plānu un publisko finanšu pārvaldības stratēģijas.

58. Padome mudina Bosnijas un Hercegovinas politiskos līderus kopīgi veltīt pūliņus visu **14 svarīgāko prioritāšu** īstenošanai, kas noteiktas Komisijas Atzinumā par Bosnijas un Hercegovinas pieteikumu dalībai ES, kuru Padome apstiprināja 2019. gadā, un saskaņā ar visu pilsoņu interesēm virzītos uz Eiropas Savienību. Padome pauž atzinību un atkārtoti apliecina atbalstu ES īpašā pārstāvja centieniem šajā sakarā. Tikai īstenojot reformas, Bosnija un Hercegovina virzīsies uz ES.
59. Atsaucoties uz institucionālajiem mehānismiem, kas noteikti Deitonas miera līgumā, Bosnijai un Hercegovinai ir jāveic turpmākas konstitucionālas un vēlēšanu reformas, lai nodrošinātu visu pilsoņu līdztiesību un nediskrimināciju, jo īpaši, īstenojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru *Sejdić-Finci* lietā. Padome uzsver, ka nevajadzētu veikt nekādus leģislatīvus vai politiskus pasākumus, kas varētu vairāk apgrūtināt *Sejdić-Finci* nolēmuma un ar to saistīto ECT nolēmumu īstenošanu vai vēl vairāk padziļinātu šķelšanos. Padome atkārtoti aicina īstenot ierobežotu konstitucionālo un vēlēšanu reformu iekļaujošu procesu, izmantojot patiesu dialogu un saskaņā ar Eiropas standartiem, lai izskaustu visu veidu nevienlīdzību un diskrimināciju vēlēšanu procesā. Padome uzsver, ka vairāki Konstitucionālās tiesas lēmumi vēl nav pilnībā izpildīti. Šajā sakarā Padome aicina Starpaģentūru darba grupu ātri atsākt darbu un iesniegt priekšlikumus par reformām pirms balsošanas, lai uzlabotu vēlēšanu sistēmu.

60. Padome arī mudina Bosniju un Hercegovinu pievērsties reformām, kuru mērķis ir uzlabot valsts tiesisko un institucionālo sistēmu, lai izpildītu prasības saistībā ar dalību ES.

Padome gaida, ka Bosnija un Hercegovina spers būtiskus soļus saistībā ar **valsts pārvaldes reformu**, nodrošinot profesionālu un depolitizētu civildienestu un saskaņotu valsts mēroga pieeju politikas veidošanai.

Padome uzsver, cik svarīgi ir novērst un **apkarot korupciju un organizēto noziedzību** un pauž nožēlu, ka nav gūti panākumi, pievērsties atzinuma galvenajām prioritātēm un secinājumiem, kas izklāstīti ekspertu ziņojumā par tiesiskuma jautājumiem. Padome uzsver, ka iestādēm ir jāstrādā, lai stiprinātu **tiesiskumu**. Šajā nolūkā Padome mudina Bosniju un Hercegovinu ātri pieņemt grozījumus Likumā par Augsto tiesu un prokuroru padomi, lai tiesu iestādēs ieviestu integritātes pasākumus. Padome arī atgādina, ka Bosnijai un Hercegovinai savi tiesību akti par publisko iepirkumu un par interešu konfliktu ir steidzami jāaskaņo ar Eiropas standartiem.

61. Padome pauž nožēlu par to, ka nav panākts progress attiecībā uz **vārda brīvību** un žurnālistu drošību, un aicina Bosniju un Hercegovinu pastiprināt centienus cilvēktiesību, dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas jomā.
62. Padome pauž gandarījumu par pozitīvajiem soļiem, kas sperti, lai uzlabotu **migrācijas** pārvaldību un koordināciju, un uzsver, ka šādi centieni ir jāturpina un jāpastiprina. Bosnijai un Hercegovinai ir visā valstī jānodrošina pietiekama un pienācīga pajumte visām personām, kurām tā ir vajadzīga. Lai sekmīgi risinātu migrācijas problēmas, iestādēm ir jāpieņem stratēģija un attiecīgs budžets un jānodrošina efektīva robežu pārvaldības un migrācijas pārvaldības spēju koordinācija visos līmeņos, kā arī patvēruma sistēmas darbība.

63. Attiecībā uz **ekonomiskajām reformām** Padome ņem vērā, ka valsts ir guvusi ierobežotus panākumus ceļā uz funkcionējošas tirgus ekonomikas izveidi un attiecībā uz tās spēju tikt galā ar konkurences spiedienu un tirgus spēkiem ES. Padome mudina Bosniju un Hercegovinu pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, uzlabojot analītiskās, plānošanas un koordinācijas spējas, lai stiprinātu valsts mēroga makroekonomikas politikas izstrādi un efektīvu un labi koordinētu strukturālo reformu īstenošanu, kas mazinātu iekšējā tirgus sadrumstalotības ietekmi un sekmētu investīcijas. Padome atgādina, ka ir jānodrošina atbilstība Stabilizācijas un asociācijas nolīgumam (SAN) un ka Stabilizācijas un asociācijas struktūrām ir regulāri jātiekas.
64. Padome vēlreiz apliecina nelokāmo apņemšanos attiecībā uz ES perspektīvu Bosnijai un Hercegovinai kā atsevišķai, vienotai un suverēnai valstij. Pēc Srebrenīcas genocīda un Deitonas/Parīzes miera līgumu 25. gadadienas, kas apritēja pagājušajā gadā, Padome mudina visus Bosnijas un Hercegovinas politiskos aktorus pārvarēt šķeltniecisko retoriku, kas sakņojas pagātnē, izbeigt notiesāto kara noziedznieku glorificēšanu, kā arī aktīvi veicināt izlīgumu.
65. Padome mudina Bosniju un Hercegovinu turpināt aktīvi iesaistīties **reģionālās sadarbības un labu kaimiņattiecību** veidošanā.
66. Padome pauž nožēlu par to, ka strauji sarūkusi Bosnijas un Hercegovinas pieskaņošanās **ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai**, un mudina valsti prioritārā kārtā mainīt šo negatīvo tendenci. No otras puses, tā atzinīgi novērtē Bosnijas un Hercegovinas pastāvīgo aktīvo līdzdalību ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās. Padome arī pauž gandarījumu par to, ka ir pagarinātas pilnvaras operācijai *EUFOR Althea*, kas turpina atbalstīt Bosnijas un Hercegovinas iestādes, lai uzturētu drošu vidi visiem pilsoņiem. Padome pauž atbalstu Augstā pārstāvja un viņa biroja lomai un pilnvarām 5+2 programmas īstenošanā.

KOSOVA

67. Padome ir gandarīta par to, ka 2021. gada martā ievēlētā jaunā valdība ir apstiprinājusi Kosovos stratēģisko apņemšanos virzīties uz Eiropu un ar to saistītās reformas. Padome atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi turpināt īstenot **Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu (SAN)** starp ES un Kosovu, un ir gandarīta par **Eiropas reformu programmas (ERP)** otrā posma uzsākšanu. Padome aicina to īstenot un uzsver, ka Kosovai ir steidzami jāpaātrina reformu procesi saskaņā ar Eiropas standartiem un lai nestu labumu Kosovos pilsoņiem, jo līdz šim ir panākts tikai neliels progress.
68. Padome pauž gandarījumu par to, ka likumdevēja pirmstermiņa **vēlēšanas**, kas notika 2021. gada 14. februārī, un pašvaldību vēlēšanas 17. oktobrī un 14. novembrī bija labi administrētas un pārredzamas. Tās bija arī balstītas uz konkurenci, izņemot Kosovos serbu apgabalus. Padome cer, ka atkārtoti vēlēšanu procesa trūkumi tiks novērsti un ar tiem saistītie ES vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumi tiks īstenoti ar lielāku steidzamību.
69. Padome atzinīgi vērtē valdības spertos soļus ceļā uz reformu programmu korupcijas apkarošanai. Tā aicina Kosovu pastiprināt centienus uzlabot **tiesiskumu** un turpināt pastiprināt korupcijas apkarošanu, pastiprināt organizētās noziedzības apkarošanu, kā arī īstenot valsts pārvaldes reformu, pamatojoties uz līdzšinējiem Kosovos sasniegumiem un saskaņā ar Eiropas un starptautiskiem standartiem. Padome aicina iestādes turpināt īstenot spēkā esošos tiesību aktus, pieņemt visaptverošu pieeju, lai saskaņā ar Eiropas standartiem īstenotu tieslietu un korupcijas apkarošanas reformas, un turpināt gūt panākumus cīņā pret augsta līmeņa korupciju un organizēto noziedzību.

70. Padome uzsver, ka Kosovai ir jāturpina īstenot apņemšanos saistībā ar Specializēto palātu, kas ir svarīgs pierādījums tās apņēmībai nodrošināt tiesiskumu un darīt galu nesodāmībai. Spēkā esošais tiesiskais regulējums ļauj pienācīgi izmeklēt visus, iespējams, veiktos kara noziegumus un par tiem saukt pie atbildības. Šajā sakarā Padome atzinīgi vērtē Specializētās palātas darbu, kura rezultātā šogad Hāgā notiek pirmie tiesas procesi.
71. Padome ir gandarīta par *EULEX* pilnvaru pagarināšanu, par ko 2021. gada jūnijā tika panākta savstarpēja vienošanās; Padome uzsver, ka Kosovai ir jāturpina cieši un efektīvi sadarboties ar *EULEX*. Tā arī aicina Kosovu turpināt sadarbību ar attiecīgiem starptautiskiem aktoriem.
72. Padome mudina Kosovu pielikt papildu pūles, lai pilnībā īstenotu tiesisko regulējumu pamattiesību jomā saskaņā ar Eiropas standartiem, kā arī uzlabotu koordināciju un pārraudzību. Jo īpaši jāpalielina centieni, lai nodrošinātu pilnīgu kultūras un reliģiskā mantojuma aizsardzību, personu, kuras pieder pie minoritāšu kopienām, tostarp romu un aškalu, tiesību aizsardzību un pārvietoto personu tiesību aizsardzību, kā arī praksē nodrošinātu dzimumu līdztiesību. Esošie cilvēktiesību mehānismi ir jānostiprina vēl vairāk.
73. Padome aicina Kosovu veicināt **valsts pārvaldes** un publisko finanšu pārvaldības **reformu** efektīvu īstenošanu, jo īpaši, pieņemot jaunu VPR stratēģiju 2021.–2026. gadam un civildienesta grozījumus, lai nodrošinātu atbildīgāku un uz pilsoņiem vairāk vērstu valsts pārvaldi.
74. Attiecībā uz **ekonomikas reformām** Padome atgādina par ilgstošām strukturālām problēmām, piemēram, ekonomikas diversifikācijas trūkumu, atkarību no ārējām finanšu plūsmām, plaši izplatītu neoficiālo ekonomiku un zemu aktivitātes un nodarbinātības līmeni. Padome pauž gandarījumu par valdības apņemšanos pievērsties šīm problēmām un mudina Kosovu pilnībā īstenot politikas norādes, kas izklāstītas kopīgajos ekonomikas un finanšu dialoga secinājumos, uzlabojot fiskālo pārvaldību un īstenojot efektīvas un labi koordinētas strukturālās reformas.

75. Attiecībā uz ES veicināto **dialogu** Padome atzinīgi vērtē dialoga turpināšanu 2021. gada jūnijā un pauž atzinību Augstajam pārstāvim un ES īpašajam pārstāvim Belgradas un Prištinas dialogam un citiem Rietumbalkānu reģionālajiem jautājumiem par viņu apņēmtību saistībā ar ES veicināto dialogu. Padome gaida, ka Kosova godprātīgi un kompromisa garā iesaistīsies ES veicinātajā dialogā, lai panāktu visaptverošu juridiski saistošu nolīgumu ar Serbiju saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un ES *acquis*. Šim nolīgumam būtu jāpievēršas visiem neatrisinātajiem jautājumiem un jāveicina reģionālā stabilitāte. Tas ir izšķiroši svarīgi, lai Kosova un Serbija varētu turpināt katra savu izraudzīto virzību uz Eiropu. Padome atkārtoti pauž lielas cerības, ka visas iepriekšējās vienošanās tiks ievērotas un bez kavēšanās īstenotas. Abām pusēm būtu arī jāizvairās no darbībām, kas grauj stabilitāti, un retorikas, kas neveicina dialogu.
76. Padome atgādina, ka progress attiecību normalizēšanā ar Serbiju ir būtisks princips stabilizācijas un asociācijas nolīgumā, un tas ir pamats attiecību veidošanai un sadarbībai starp ES un Kosovu.
77. Padome atgādina par reģionālās sadarbības un labu kaimiņattiecību nozīmi un mudina Kosovu aktīvi un konstruktīvi piedalīties **reģionālās sadarbības** pasākumos.
78. Padome atzīst **vīzu režīma liberalizācijas** nozīmi Kosovos pilsoņiem. Komisija 2016. gada maijā nāca klajā ar oficiālu priekšlikumu iekļaut Kosovu Šengenas bezvīzu režīma valstu sarakstā un 2018. gada jūlijā nāca klajā ar ziņojumu par atlikušo kritēriju izpildi. Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlaments ir atbalstījis pirmajā lasījumā 2019. gada martā, bet to vēl izskata Padome.
-